

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ORIGINAL PAPER

Ατυχήματα στην Ελλάδα 2003–2013 Διαχρονικές τάσεις και διδάγματα

ΣΚΟΠΟΣ Η παρούσα έρευνα στόχευσε στη δημιουργία μιας συγκεντρωτικής εικόνας για τα ατυχήματα στην Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 2003–2013, με απώτερο στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων για τις βασικές κατηγορίες, την αναλογία και την εξέλιξη των ατυχημάτων. **ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ** Η μεθοδολογία στηρίχθηκε στην ανασκόπηση, με ανάλυση δεδομένων που έχουν παραχθεί στο πλαίσιο άλλων ερευνών. Τα δεδομένα αντλήθηκαν κυρίως από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, καθώς και από την Ελληνική Αστυνομία και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ** Τα τροχαία, τα εργατικά και τα ατυχήματα οικιακού περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου είναι οι βασικότερες κατηγορίες ατυχημάτων που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα, ενώ σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας τα ατυχήματα στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά τη δεκαετία 2003–2012. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ** Η αναλογία των εργατικών και των τροχαίων ατυχημάτων ξεκίνησε στην αρχή της υπό μελέτη δεκαετίας περίπου ως 1/1, και ανήλθε το 2012 στο 1/3 περίπου. Μολοντί συμπεραίνεται ότι στην Ελλάδα σήμερα έχει γίνει πρόοδος στον στόχο της μείωσης των ατυχημάτων, εν τούτοις υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια βελτίωσης.

Αποτελεί αναντίρρητο γεγονός ότι τα ατυχήματα αποτελούν έναν μεγάλο κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου. Έτσι, η μελέτη και η βαθύτερη γνώση γι' αυτά κρίνονται απαραίτητες, προκειμένου να λάβει χώρα η μεγαλύτερη δυνατή πρόληψή τους.¹ Αναλυτικότερα, όσον αφορά στα είδη των ατυχημάτων, βασικά διακρίνονται σε τροχαία, σε ατυχήματα οικιακού περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου και σε επαγγελματικά ατυχήματα.^{2–4} Ειδικότερα, όσον αφορά στην Ελλάδα, ετησίως πεθαίνουν 4.500 άνθρωποι από ατυχήματα, από τα οποία το 90% είναι ακούσια και το υπόλοιπο 10% οφείλονται σε εκούσιες βλάβες. Όσον αφορά στο είδος των ατυχημάτων, την πρωτιά στην Ελλάδα κατέχουν τα τροχαία, με 1.800 ανθρώπους να χάνουν τη ζωή τους και 20.000 άτομα να τραυματίζονται ελαφρά κάθε χρόνο,⁵ ενώ ακολουθούν οι πτώσεις και οι πνιγμοί.⁶

Με δεδομένη τη σημαντικότητα του θέματος, παρατηρήθηκε ένα κενό στη βιβλιογραφία όσον αφορά στη γενική εικόνα για τα ατυχήματα, παρ' όλο που υπάρχουν πολλές επί μέρους έρευνες για συγκεκριμένα είδη ατυχημάτων. Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η παρούσα έρευνα, θέτοντας ως βασικό σκοπό της τη δημιουργία μιας συγκεντρωτικής εικόνας για τα ατυχήματα στην Ελλάδα, κατά το χρονικό διάστημα 2003–2013.

ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ 2016, 33(6):807–811
ARCHIVES OF HELLENIC MEDICINE 2016, 33(6):807–811

**Μ. Μπαρούτα,
Γ. Λαβράνος,
Α. Παυλάκης**

*Σχολή Οικονομικών Επιστημών και
Διοίκησης, Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Κύπρου, Λατσιά, Κύπρος*

Accidents in Greece 2003–2013:
Trends and lessons to be learned

Abstract at the end of the article

Λέξεις ευρετηρίου

Ατυχήματα
Δημόσια υγεία
Θνησιμότητα
Πρόληψη
Τραυματισμοί

Υποβλήθηκε 24.1.2016

Εγκρίθηκε 19.2.2016

Αρχικά, θα πρέπει να επισημανθούν οι παράγοντες οι οποίοι αυξάνουν τον κίνδυνο για τα ατυχήματα. Οι εν λόγω παράγοντες μπορούν να διαχωριστούν σε ατομικούς και σε εκείνους που επηρεάζονται από το περιβάλλον και τη συμπεριφορά. Αναφορικά με τους πρώτους, αυτοί φαίνεται να είναι το φύλο, με τους άνδρες να παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής σε ατύχημα απ' ό,τι οι γυναίκες, ενώ σημαντικό ρόλο φαίνεται ότι διαδραματίζει και η ηλικία. Σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζονται από το περιβάλλον και τη συμπεριφορά, αξίζει να αναφερθεί ότι ο πλέον σημαντικός παράγοντας είναι το κατά κεφαλήν εισόδημα σε μια χώρα, με την έννοια ότι έχει παρατηρηθεί γενικότερα πως η οικονομική ανέχεια μπορεί να επηρεάσει τον κίνδυνο πρόκλησης ατυχήματος ποικιλοτρόπως.⁷

Ως ατύχημα ορίζεται η οξεία έκθεση σε μηχανική, θερμική, ηλεκτρική, χημική ή στερεητική (ζωτικών παραμέτρων) ενέργεια, που μπορεί να προκληθεί ακούσια ή εκούσια.⁸ Τα ατυχήματα, ανάλογα με το πού συμβαίνουν, διακρίνονται σε τροχαία ατυχήματα, σε ατυχήματα οικιακού περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου και σε επαγγελματικά ατυχήματα.⁹ Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι αν και τα τροχαία έχουν τη μεγαλύτερη προβολή σε επικοινωνιακό επίπεδο, επειδή συνδέονται και με μεγαλύτερη θνητότητα, εν τούτοις η πλειοψηφία των ατυχημάτων αφορά στο οικιακό περιβάλλον.^{2,9,10}

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια κριτική αναδρομική μελέτη. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια διαμήκη μελέτη (longitudinal study), επειδή συλλέγονται πληροφορίες όσον αφορά στις ερευνητικές μονάδες για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που περιλαμβάνει τα έτη από το 2003 έως και το 2012. Τα ερευνητικά ερωτήματα θα μπορούσαν να διατυπωθούν ως εξής: Το πρώτο αφορά στις βασικές κατηγορίες των ατυχημάτων που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα, το δεύτερο αναφέρεται στην αναλογία των κατηγοριών αυτών και το τελευταίο στην εξέλιξη των ατυχημάτων στην Ελλάδα, κατά τη δεκαετία 2003–2012.

Τα δεδομένα για την ελληνική πραγματικότητα αντλήθηκαν κυρίως από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, καθώς και από την Ελληνική Αστυνομία και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στη συνέχεια, έγιναν αντικείμενο ανάλυσης του προγράμματος επεξεργασίας λογιστικών φύλλων Microsoft Excel 2007, προκειμένου να παραχθούν χρήσιμα ποσοστά, διαχρονικές συμπεριφορές και τάσεις και να παρασταθούν αυτά με τη βοήθεια διαγραμμάτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα ατυχήματα αποτελούν το μικρότερο ποσοστό αιτίας θανάτου στην Ελλάδα, το οποίο μάλιστα μειώθηκε από το 1991–2011. Συγκεκριμένα, τα καρδιακά νοσήματα αποτελούν την πρώτη αιτία θανάτου, με τους θανάτους που οφείλονται στα νεοπλάσματα να έπονται. Ακολουθούν οι νόσοι των αγγείων του εγκεφάλου και, τέλος, οι νόσοι του αναπνευστικού συστήματος και τα ατυχήματα, στα οποία οφειλόταν το 2,5% των συνολικών θανάτων στην Ελλάδα, το 2011.¹¹

Τροχαία ατυχήματα

Τα τροχαία ατυχήματα αποτελούν μια πολύ σημαντική

κατηγορία των ατυχημάτων που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, για την υπό μελέτη δεκαετία, ο αριθμός τους κυμάνθηκε στις 15.000 περίπου ανά έτος, με μια αισθητή μείωση να παρατηρείται τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα τα έτη 2011 και 2012. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι από το σύνολο των τροχαίων ατυχημάτων μόλις το 8,7% θεωρήθηκε θανατηφόρο. Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται οι διαχρονικές μεταβολές κατά το χρονικό διάστημα 2004–2012, των θανάτων, των βαριά τραυματισμένων και των ελαφρά τραυματισμένων, που προκλήθηκαν σε τροχαία ατυχήματα. Τα στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στον εν λόγω πίνακα επιβεβαιώνουν τη σημαντική τάση μείωσης τόσο των θανάτων όσο και των τραυματισμών (σοβαρών και ελαφρών) που προήλθαν από εμπλοκή σε τροχαία ατυχήματα στην Ελλάδα.

Ακόμη, στην παρούσα έρευνα μελετήθηκαν και κάποια δημογραφικά στοιχεία σε σχέση με τα ατυχήματα. Συγκεκριμένα, μελετήθηκαν τα ποσοστά των δύο φύλων στα τροχαία ατυχήματα, στην υπό μελέτη δεκαετία, τα οποία εμφανίζουν μια αξιοσημείωτα σταθερή σχεδόν αναλογία παθόντων ανδρών και γυναικών μέσα στη δεκαετία. Αναλυτικότερα, τα ποσοστά συμμετοχής των ανδρών σε τροχαία ατυχήματα κυμαίνονται στο 70% περίπου, όταν η συμμετοχή των γυναικών προσεγγίζει το 30%.¹¹

Εργατικά ατυχήματα

Τα καταγεγραμμένα εργατικά ατυχήματα της περιόδου που μελετήθηκε ήταν λιγότερα απ' ό,τι τα τροχαία και εμφάνισαν και αυτά τάση μείωσης. Μάλιστα, ο ρυθμός μείωσης των εργατικών ατυχημάτων ήταν εντυπωσιακός, αφού η συνολική ποσοστιαία μείωση των εργατικών ατυχημάτων, από το 2003–2012, ανήλθε στο 68%, γεγονός που σημαίνει ότι το 2012 έλαβαν χώρα 9.048 λιγότερα εργατικά ατυχήματα σε σχέση με το 2003. Σημειώνεται ότι το 2003

Πίνακας 1. Διαχρονικές μεταβολές κατά το χρονικό διάστημα 2004–2012, των τριών κατηγοριών (θάνατοι, βαριάς μορφής τραυματίες και ελαφράς μορφής τραυματίες) των εμπλεκόμενων σε τροχαία ατυχήματα.

Έτος	Θάνατοι	Μεταβολή (%)	Βαριάς μορφής τραυματίες	Μεταβολή (%)	Ελαφράς μορφής τραυματίες	Μεταβολή (%)
2004	1.670	3,89	2.395	-2,00	17.784	-3,29
2005	1.658	-0,72	2.270	-5,22	19.778	11,21
2006	1.657	-0,06	2.021	-10,97	18.654	-5,68
2007	1.612	-2,72	1.821	-9,90	17.945	-3,80
2008	1.553	-3,66	1.872	2,80	17.138	-4,50
2009	1.456	-6,25	1.676	-10,47	16.965	-1,01
2010	1.258	-13,60	1.709	1,97	17.399	2,56
2011	1.141	-9,30	1.626	-4,86	15.633	-10,15
2012	988	-13,40	1.399	-13,96	14.241	-8,90

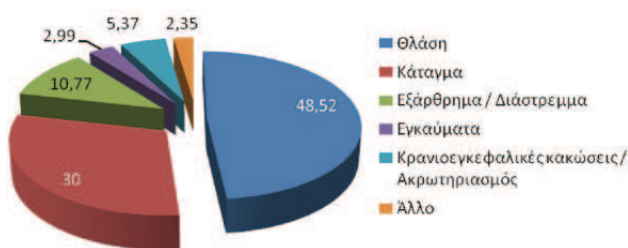
τα εργατικά ατυχήματα ήταν 13.302, ενώ το 2012 ήταν μόλις 4.254. Η κατανομή των εργατικών ατυχημάτων ανά τύπο/μηχανισμό για την περίοδο 2003–2012 παρατίθεται στην εικόνα 1.

Ένα στοιχείο που έχει μεγάλη σημασία για την κατανόηση των εργατικών ατυχημάτων είναι ο τρόπος καταμερισμού τους ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες, ο οποίος ήταν σχετικά σταθερός μέσα στην υπό μελέτη δεκαετία. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας «έως 19 ετών» ανήλθε στο 0,6%, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας των «20–29 ετών» ήταν 23,5%, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας των «30–39 ετών» ήταν 30,8%, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας των «40–49 ετών» ήταν 25,6%, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας των «50–59 ετών» ήταν 16,6% και, τέλος, η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας των «60 ετών και άνω» ανήλθε στο 2,5%.

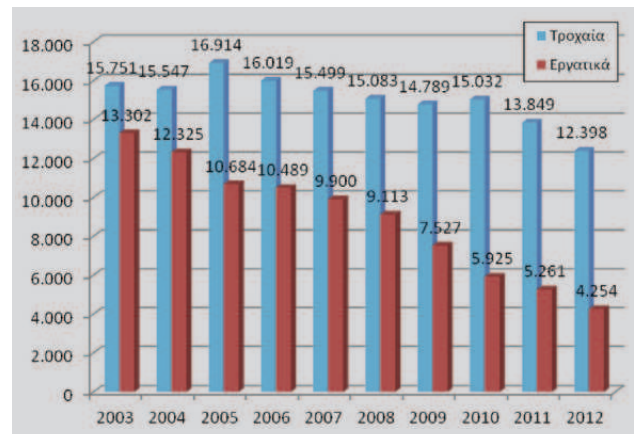
Σύγκριση τροχαίων και εργατικών ατυχημάτων

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η σύγκριση ανάμεσα στα τροχαία και τα εργατικά ατυχήματα που έλαβαν χώρα στην υπό μελέτη δεκαετία και γίνεται προσπάθεια εξαγωγής κάποιων χρήσιμων ποιοτικών χαρακτηριστικών τους. Έτσι, στην εικόνα 2 παρουσιάζεται το σύνολο των εργατικών και των τροχαίων ατυχημάτων. Αυτό που μπορεί να παρατηρήσει κάποιος με μια πρώτη ανάγνωση του συγκεκριμένου διαγράμματος είναι ότι, ενώ το 2003 τα εργατικά και τα τροχαία ατυχήματα ήταν περίπου ισάριθμα, τα πρώτα μειώθηκαν πολύ περισσότερο σε σχέση με τα δεύτερα. Συγκεκριμένα, ενώ το 2003 η αναλογία των εργατικών ατυχημάτων σε σχέση με τα τροχαία ατυχήματα ήταν 1/1,18, το 2012 η ίδια αναλογία ήταν 1/2,91.

Επί πλέον, σημειώνεται ότι τα τροχαία ατυχήματα προκάλεσαν πολύ περισσότερους θανάτους αναλογικά με τα εργατικά ατυχήματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι συνολικά μέσα στη δεκαετία έλαβαν χώρα 150.881 τροχαία ατυχήματα, τα οποία προκάλεσαν 14.598 θανάτους. Το ίδιο διάστημα συνέβησαν 88.780 εργατικά ατυχήματα, τα οποία

Εικόνα 1. Παρουσίαση της μεσοσταθμικής κατανομής των εργατικών ατυχημάτων ανά είδος, ως ποσοστού του συνόλου των εργατικών ατυχημάτων, τη δεκαετία 2003–2012.

Εικόνα 2. Η παράλληλη εξέλιξη των εργατικών και των τροχαίων ατυχημάτων στην Ελλάδα, κατά τη δεκαετία 2003–2012.

προκάλεσαν 502 θανάτους. Έτσι, η αναλογία θανάτων από τροχαία ατυχήματα προς το σύνολο των τροχαίων ατυχημάτων στην υπό μελέτη δεκαετία ήταν περίπου 1/10 (δηλαδή, σε κάθε 10 τροχαία ατυχήματα αντιστοιχούσε ένας περίπου νεκρός), ενώ η αντίστοιχη αναλογία για τα εργατικά ατυχήματα ήταν 1/17,7 περίπου.

Ατυχήματα οικιακού περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου

Για τα ατυχήματα αυτά βρέθηκαν στοιχεία που αφορούσαν στην περίοδο 2003–2007. Τα στοιχεία επεξεργάστηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν ανά υγειονομική περιφέρεια, σύμφωνα, δηλαδή, με τον τρόπο που υποδιαιρεί το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την ελληνική επικράτεια. Σημειώνεται ότι οι επτά υγειονομικές περιφέρειες της Ελλάδας (ΥΠΕ) είναι η 1η, που περιλαμβάνει την Αττική, η 2η, η οποία περιλαμβάνει τον Πειραιά και τα νησιά του Αιγαίου, η 3η, στην οποία υπάγεται η Μακεδονία, η 4η, η οποία περιλαμβάνει την ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, η 5η, που περιλαμβάνει τη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα εκτός της Αττικής, η 6η, στην οποία υπάγονται η Πελοπόννησος, τα Ιόνια Νησιά και η Ήπειρος, και η 7η, που περιλαμβάνει την Κρήτη. Στον πίνακα 2 εμφανίζονται τα περιστατικά κακώσεων και δηλητηριάσεων, τα έτη 2003–2007, ανά υγειονομική περιφέρεια της χώρας, των οποίων ο ρυθμός αύξησης ήταν μικρός και στις 7 ΥΠΕ.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι κατά τα έτη της μελέτης, το ποσοστό των ανδρών που νοσηλεύτηκε σε κάποιο δημόσιο νοσοκομείο της χώρας με πρόβλημα δηλητηρίασης ή κάποιας κάκωσης ήταν αρκετά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών και, συγκεκριμένα, ανά υγειονομική περιφέρεια κυμάνθηκε σε 53,8–59,9%, ενώ το ποσοστό των γυναικών κυμάνθηκε από 40,1–46,2%.

Πίνακας 2. Οι δηλητηριάσεις και οι κακώσεις στην Ελλάδα, ανά υγειονομική περιφέρεια.

	2003	2004	2005	2006	2007
1η ΥΠΕ	35.772	39.157	41.993	42.627	40.804
2η ΥΠΕ	12.664	12.668	12.822	12.553	12.768
3η ΥΠΕ	12.664	12.663	13.252	13.090	12.822
4η ΥΠΕ	30.976	33.898	35.263	34.274	34.080
5η ΥΠΕ	18.042	19.144	18.875	18.259	20.179
6η ΥΠΕ	26.985	30.034	30.480	31.009	31.520
7η ΥΠΕ	10.315	10.491	10.915	10.232	11.248

Πηγή: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2015
ΥΠΕ: Υγειονομική Περιφέρεια Ελλάδας

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η ελληνική πραγματικότητα αναφορικά με τα ατυχήματα εμφανίζει μια διαχρονική βελτίωση, η οποία όμως δεν δικαιολογεί σε καμιά περίπτωση εφησυχασμό. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας της Γαβαλά,¹² ο αριθμός των τροχαίων ατυχημάτων παρουσίαζε σταθερή πτωτική τάση ετησίως κατά το χρονικό διάστημα 2000–2010. Παρά την πτωτική αυτή τάση, τα ποσοστά των θανάτων ή των τραυματισμών παραμένουν αρκετά υψηλά (σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρώπης), γεγονός που δείχνει ότι τα μέτρα μείωσης των θανάτων δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αρκετών ερευνών που αναλύουν τα εργατικά ατυχήματα στην Ελλάδα, οι συντελεστές επίπτωσης των εργατικών ατυχημάτων στον ελλαδικό χώρο παρουσιάζουν πτωτική πορεία.^{11,12} Τέλος, αξίζει να σημειωθεί και η σημασία μιας άλλης μεγάλης κατηγορίας ατυχημάτων, των παιδικών ατυχημάτων. Σύμφωνα με την έρευνα του Λάγγα,¹³ τα ατυχήματα του παιδικού πληθυσμού αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες και ο πλέον αποδοτικός τρόπος αποφυγής τους είναι η έγκαιρη ανίχνευση των παραγόντων κινδύνου και οι κατάλληλες παρεμβάσεις τροποποίησης του περιβάλλοντος των παιδιών.

Αναλυτικότερα, αναφορικά με τα μέτρα πρόληψης των τροχαίων ατυχημάτων, σημειώνεται ότι μια ολοκληρωμένη στρατηγική πρόληψης θα πρέπει να περιλαμβάνει προσπάθειες βελτίωσης σχετικά με το όχημα, το οδικό δίκτυο και τους οδηγούς, αλλά και την αύξηση της παθητικής ασφάλειας κατά τη διάρκεια του ατυχήματος και τη δυνατότητα απεγκλωβισμού.^{14,15}

Αναφορικά με τα εργατικά ατυχήματα, είναι εμφανές ότι όσο αυξάνει ο βαθμός ασφάλειας των εργαζομένων τόσο ενισχύεται και ο βαθμός της ικανοποίησής τους ενώ

μειώνεται το stress τους και έτσι ελαττώνεται και ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων που λαμβάνουν χώρα. Επί πλέον, σύμφωνα με την Μπελεσιώτη,¹⁶ η πληροφόρηση των εργαζομένων σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο για την υγιεινή και την ασφάλεια στον εργασιακό χώρο δεν είναι ικανοποιητική. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να κινητοποιήσει τους αρμόδιους φορείς να εστιάσουν στη σωστή και εμπειριστατωμένη εκπαίδευση, στην ενημέρωση και στην ευαισθητοποίηση των εργαζομένων σε θέματα που άπτονται της προσωπικής τους υγείας και της σωματικής ακεραιότητας.

Τελειώνοντας και απαντώντας στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν εξ αρχής στην παρούσα εργασία, οι βασικές κατηγορίες ατυχημάτων στην Ελλάδα από το 2003–2012 ήταν τα εργατικά ατυχήματα, τα τροχαία ατυχήματα και τα ατυχήματα οικιακού περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου. Η αναλογία των εργατικών και των τροχαίων ατυχημάτων ξεκίνησε στην αρχή της υπό μελέτη δεκαετίας περίπου ως 1/1 και ανήλθε το 2012 περίπου στο 1/3. Επιπρόσθετα, η συνολική μείωση των θανάτων από εργατικά ατυχήματα στην Ευρώπη κατά την υπό μελέτη δεκαετία είναι 48,8%, ενώ η συνολική μείωση των θανάτων στην Ευρώπη από τροχαία ατυχήματα ανήλθε στο 44,3%, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας που αναλύθηκαν στην παρούσα έρευνα. Στην Ελλάδα παρατηρήθηκε μείωση των τροχαίων θανατηφόρων ατυχημάτων κατά 38,8% και των μη θανατηφόρων κατά 18,3%, ενώ η ελάττωση στα εργατικά ατυχήματα ήταν συνολικά 68% κατά το χρονικό διάστημα 2003–2012. Μελετώντας τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν στην παρούσα μελέτη, συμπεραίνεται ότι στην Ελλάδα του σήμερα έχει υπάρξει πρόοδος στο θέμα της μείωσης των ατυχημάτων. Ωστόσο, σε σχέση με τους δείκτες της Ευρώπης, η Ελλάδα εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλο αριθμό ατυχημάτων, εύρημα που εγείρει προβληματισμούς και απαιτεί περαιτέρω έρευνα και μέτρα αντιμετώπισης.

Τέλος, με αφορμή την παρούσα έρευνα θα μπορούσε να λάβει χώρα στο μέλλον η μελέτη των ατυχημάτων σε τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπ' όψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, ώστε τα μέτρα πρόληψης να είναι περισσότερο εστιασμένα στις ειδικές συνθήκες του κάθε τόπου. Επιπρόσθετα, ενδιαφέρον θα αποτελούσε και η μελέτη των παραμέτρων που επηρεάζουν την οδική ή την εργασιακή ασφάλεια, καθώς και η αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν θεσπιστεί και εφαρμοστεί. Τέλος, ξεχωριστό μέρος της έρευνας για τα ατυχήματα αποτελεί η μελέτη για το οικονομικό και το κοινωνικό κόστος των ατυχημάτων, ενώ ο βαθμός ενημέρωσης των πολιτών για τους κανόνες ασφαλείας και τα μέτρα πρόληψης των ατυχημάτων συνιστά μια ακόμη πρόταση για περαιτέρω έρευνα.

ABSTRACT

Accidents in Greece 2003–2013: Trends and lessons to be learned

M. BAROUTA, G. LAVRANOS, A. PAVLAKIS

Faculty of Economics and Management, Open University of Cyprus, Latsia, Cyprus

Archives of Hellenic Medicine 2016, 33(6):807–811

OBJECTIVE To create a composite image of accidents in Greece from 2003 to 2013, with a view to drawing conclusions about the main categories, proportion and trends. **METHOD** Review and meta-analysis of data produced by relevant investigations. The data were drawn mainly from the Greek Statistical Office, the Greek Police and the Ministry of Health and Social Security. **RESULTS** Road traffic, workplace, home environment and leisure accidents were the main categories of accidents in Greece, with a reduction in incidence over the decade from 2003 to 2012. **CONCLUSIONS** The ratio of industrial to traffic accidents was approximately 1:1 at the beginning of the study decade, but in 2012 it was 1:3. In conclusion, it appears that in Greece progress has been made in reducing accidents in general, but further efforts are clearly needed.

Key words: Accidents, Injuries, Mortality, Prevention, Public health

Βιβλιογραφία

1. ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ. *Ο ευρωπαϊκός κώδικας κατά των ατυχημάτων*. ΚΕΠΑ, Αθήνα, 2008. Διαθέσιμο στο: <http://www.moh.gov.cy/Moh/moh.nsf/All.pdf>
2. ΤΡΙΧΟΠΟΥΛΟΣ Δ, ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗ Β, ΠΕΤΡΙΔΟΥ Ε. *Προληπτική Ιατρική και δημόσια υγεία*. Ιατρικές Εκδόσεις Ζήτα, Αθήνα, 2000:176–177
3. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ Ε. *Ελληνική και διεθνής εμπειρία εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών των εργαζομένων στα νοσοκομεία. Οδηγός για την εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου*. ΕΛΙΝΥΑΕ, Αθήνα, 2007. Διαθέσιμο στο: http://www.elinyae.gr/el/item_details.jsp?cat_id=1942&item_id=7212
4. ΜΠΡΑΝΗΣ Σ. *Στατιστικές εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα*. ΕΛΙΝΥΑΕ, Αθήνα, 1998
5. ΜΑΡΟΥΛΗΣ Σ. *Οδική ασφάλεια παιδιών στον αστικό χώρο. Διπλωματική εργασία. Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, 2012*
6. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ. *Εθνικό σχέδιο δράσης για τη δημόσια υγεία: 2008–2012*. Σίμου Ε (Επιμ.), Αθήνα, 2008
7. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Investing in health research and development, the report of the ad hoc Committee on health research relating to future intervention options*. WHO, Geneva, 1996. Available at: www.who.int/tdr/publications/publications/investing_report.htm
8. ΠΕΤΡΙΔΟΥ Ε. *Ατυχήματα: Αρχές δημόσιας υγείας και προληπτικής Ιατρικής*. Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Ατυχημάτων (ΚΕΠΑ), Αθήνα, 2005
9. PETRIDOU E, ALEXE D, McDAID D, SEGUI-GOMEZ M. *Burden of fatal injuries in the European Union. Report prepared for the European Commission, Athens, 2005*. Available at: http://ec.europa.eu/health/ph_information/implement/wp/injuries/docs/burden_fatal_en.pdf
10. HOLDER Y, PEDEN M, KRUG E, LUND J, GURURAJ G, KOBUSINGYE O. *Injury surveillance guidelines*. WHO, Geneva, 2001. Available at: http://www.who.int/violence_injury_prevention/media/en/136.pdf
11. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ. *Η Ελλάδα με αριθμούς*. ΕΛΣΤΑΤ, Αθήνα, 2013. Διαθέσιμο στο: www.statistics.gr/portal/page/portal/ELLAS_IN_NUMBERS_GR.pdf
12. ΓΑΒΑΛΑ Μ. *Στατιστική ανάλυση τροχαίων ατυχημάτων στην Ελλάδα για τα έτη 2000–2009*. Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 2011
13. ΛΑΓΓΑΣ Δ. *Παιδικά ατυχήματα και γονεϊκές συμπεριφορές*. Διδακτορική διατριβή. Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 2002
14. ΚΑΡΔΑΡΑ Μ, ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ Α, ΠΑΠΠΑΣ Σ. *Οδικά τροχαία ατυχήματα: Επιδημιολογία, παράγοντες κινδύνου και μέτρα πρόληψης*. *Αρχ Ελλ Ιατρ* 2009, 26:751–758
15. PETRIDOU E, SKALKIDOU A, IOANNOU N, TRICHOPOULOS D. *Fatalities from non-use of seat belts and helmets in Greece: A nationwide appraisal*. Hellenic Road Traffic Police. *Accid Anal Prev* 1998, 34:87–91
16. ΜΠΕΛΕΣΙΩΤΗ Κ. *Μικροοικονομική ανάλυση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας*. Πτυχιακή εργασία. Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 2005

Corresponding author:

G. Lavranos, 20 Nikou Konstantinou street, Apartment 101, CY-2113 Plati Aglantzia, Nicosia, Cyprus
e-mail: G.Lavranos@euc.ac.cy